

FARNÍ INFORMÁTOR

4. NEDĚLE ADVENTNÍ – 18. PROSINCE 2005

Na věky chci zpívat o
Hospodinových milostech.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, s pokorou Pánovy služebnice, Matky vtěleného Slova, prosme Toho, který věrně plní své sliby a navěky zachovává svou milost těm, kdo se ho bojí:

L: PANE, PŘIJĚ A ZACHRAŇ NÁS.

- Prosme za lidi světa, aby nežili v klamně iluzi, že smysl života najdou i bez Boha, ale v pokorném zpytování svědomí našli odvahu přistoupit k Božímu milosrdenství, které trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.
- Prosme, abychom v naslouchání Božímu slovu i v každodenní modlitbě stále více poznávali tajemství, skryté od věků a které bylo o prvních vánocích oznámeno všem národům, aby jej s vírou přijaly.
- Prosme za všechny pokřtěné naší farnosti, ať v každém přebývá Mariin duch, aby na výzvy Prozřetelnosti dokázali odpovídat jako nazaretská Panna: „Staň se!“
- Prosme za křesťany, aby dobu adventní prožívali jako čas vnitřního obrácení a přistoupili ke svátosti smíření.
- Prosme za všechny věrné zemřelé, aby pro upřímnost své víry dojdou věčné slávy u Toho, jehož jméno je svaté.

K: Všemohoucí Bože, tys shlédl na svou nepatrnou služebnici a skrze ni jsi dal světu Spasitele. Vyslyš prosby této své rodiny a zjev na ní své milosrdenství, které trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se tě bojí. Skrze Krista našeho Pána. **L: Amen.**

LITURGICKÉ TEXTY 4. NEDĚLE ADVENTNÍ

1. ČTENÍ – 2 SAM 7,1-5.8b-12.14a.16

Když se usadil král David ve svém paláci a Hospodin mu popřál pokoj od všech okolních nepřátel, pravil král proroku Nátanovi: „Podívej se, já bydlím v domě z cedrů, zatímco Boží archa přebývá uprostřed stanových pláten.“ Nátan odpověděl králi: „Jdi a splň všechny záměry, které máš v srdci, vždyť Hospodin je s tebou!“ Ale v oné noci ozvalo se Hospodinovo slovo k Nátanovi: „Jdi a řekni mému služebníku Davidovi: Tak praví Hospodin: Ty mi chceš vystavět dům, kde bych bydlel? Já jsem tě vzal z pastviny od ovcí, abys byl vládcem nad mým izraelským lidem, a byl jsem s tebou ve všem, cos podnikal, vyhubil jsem před tebou všechny tvé nepřátele. Zjednám ti veliké jméno, jaké mají ti největší na zemi. Určím svému izraelskému lidu místo, zasadím ho tam a bude tam bydlet. Nebude se už děsit a lidé oddaní zločinu se neodváží ho sužovat jako dříve, v dobách, kdy jsem ustanovil nad svým izraelským lidem soudce. Popřeji mu pokoj ode všech jeho nepřátel. Hospodin ti oznamuje, že vystaví dům tobě. Až se naplní tvé dny a uložíš se ke svým otcům, vzbudím po tobě potomstvo, které vzejde z tvých útrob, a upevním jeho království. Já mu budu otcem a on mi bude synem. Tvůj dům a tvé království potrvá přede mnou navěky, tvůj trůn bude pevný navždy.“

ŽALM 89

Navěky chci zpívat o Hospodinových milostech, – po všechna pokolení hlásat svými ústy tvou věrnost. – Řekl jsi totiž: „Navěky je založena milost.“ – Na nebi jsi upevnil svou věrnost. Smlouvu jsem sjednal se svým vyvoleným, – přísahal jsem Davidovi, svému služebníku: – Navěky zajistím tvůj rod – a tvůj trůn zbuduji na všechna pokolení. On mě bude vzývat: Ty jsi můj otec, – můj Bůh a skála mé spásy. – Navěky mu zachovám svou milost, – má smlouva s ním platit nepřestane.

2. ČTENÍ – 2 ŘÍM 16,25-27

Bratři! Bůh vás může utvrdit, (abyste žili) podle evangelia, jak jsem vám ho hlásal, a podle kázání o Ježíši Kristu. Bylo vám zjeveno toto tajemství, které bylo skryté od věčných časů, ale dnes je zřejmé předpověďmi Písma na příkaz věčného Boha a oznámeno všem národům, aby ho vírou poslušně přijaly. A proto Bohu, který jediný je moudrý, buď skrze Ježíše Krista sláva na věčné věky. Amen.

EVANGELIUM - LK 1,26-38

Anděl Gabriel byl poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z Davidova rodu, a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: „Buď zdráva, milostiplná! Pán s tebou!“ Když to slyšela, ulekla se a uvažovala, co má ten pozdrav znamenat. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida, bude kralovat nad Jakubovým rodem navěky a jeho království nebude mít konce.“ Maria řekla andělovi: „Jak se to stane? Vždyť muže nepoznávám.“ Anděl jí odpověděl: „Duch svatý sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní. Proto také dítě bude nazváno svaté, Syn Boží. I tvoje příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a je už v šestém měsíci, ačkoliv byla považována za neplodnou. Vždyť u Boha není nic nemožného.“ Maria řekla: „Jsem služebnice Páně; ať se mi stane podle tvého slova.“ A anděl od ní odešel.

Jeho Eminence Tomáš kardinál Špidlík v Pustiměři

U příležitosti 86. narozenin jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka, které oslavil právě včera – 17. prosince, chci s vděčností připomenout několik závěrečných okamžiků jeho historické návštěvy v Pustiměři, které čekaly až na tuto chvíli (vzhledem k tomu, že o předchozích už bylo pojednáno).

Když jsem na závěr eucharistického slavení v chrámu sv. Benedikta děkoval panu kardinálovi za velký dar jeho přítomnosti, v duchu jsem se vrátil k okamžiku, kdy mi před jedenácti lety u příležitosti prezentace svého Opus Magnum

– *L'Idée russe, Une autre vision de l'homme* – na francouzském institutu v Římě psal věnování: „*Příteli se píše jenom m přátelsky. Tak ať se za mne modlí*“. Dnes se tu za něj a spolu s ním modlily stovky věřících a tisíce dalších, kteří tuto eucharistii sledovali v přímém přenosu Rádia Proglas. Proto má slova díky měla být hlasem této modlitby:

„Vaše Eminence, v mnoha jazycích opakujete slova 'copak já vím, asi mě tu Boží prozřetelnost zapoměla'. My všichni jsme vděční Boží prozřetelnosti, že tak učinila. Ona ví, co činí. Přijměte upřímné poděkování, že jste přišel sem, na toto místo; za slova, kterými jste obohatil náš život; za všechno, čím provázíte dějiny tohoto národa ve chvílích těžkých i ve chvílích tak závažných rozhodování. Ne nadarmo jste si do svého kardinálského erbu vepsal slova „ $\phi\Omega\sigma$ “, „ $Z\Omega H$ “ – „Světlo“, „Život“. Kéž vaše slova jsou světlem našim krokům“.

Nato následovala prosba, aby požehnal obnovená sousoší v Pustiměři: „jsou stálou

připomínkou Boha, který kráčí našimi každodenními i těmi nejvšednějšími dějinami. Socha Jana Nepomuckého, sousoší Kalvárie či ono místo, vyzývající k modlitbě – dávná

zvonička – a kéž zůstávají poselstvím tohoto požehnání tak, jak tomu bylo na počátku, kdy Bůh požehnal všemu co stvořil“.

Slova se ujal kardinál Špidlík:

„Když mi řekli, že mám posvětit tři věci, tak jsem se nad tím zamyslel.

Svatého Jana Nepomuckého: je to jistě nejznámější světec v celém světě. Na všech

mostech stojí. A proč na mostech? Poněvadž vlny života všechny někam zanášejí. Ale bývá obyčejně znázorněný s prstem na ústech jako patron mlčení, tajemství zpovědního. Ale i ti, kdo nejsou kněží mají tajemství. A jaká? Nikdy se nemá mluvit o zlém. Má se vždycky mluvit o dobrém. Obyčejně to ilustruji v cizině jednou českou básničkou – Petr Kříčka, *Jednička lomeno jednou*. Starý pan učitel vždycky dával jenom jedničky – z pravopisu jednička, úprava jednička. A autor říká: 'jednou jsem přinesl úkol. Byla to samá kaňka a samá pravopisná chyba. Starý učitel se nad tím zamyslel a nakonec napsal: jednička lomena jednou, až na ty pravopisné chyby.' Jak by to bylo pěkné kdybychom mysleli vždycky o druhém jednička lomeno jednou až na ty pravopisné chyby.

Druhou sochou je Boží muka. Zajímavé je, že na našich obrazech obyčejně Panna Maria těší Krista Pána na kříži. Na východních ikonách je to obráceně – Kristus Pán těší Matku. Říká: 'neplač, i to je k dobrému'. A proto ta Boží muka byla vždycky takovým útočištěm matek. Ono když se vdávají to je krása, to je krása. Ale

pak to přijde, jedno za druhým. A tak ty matky utíkají k Božím mukám a Kristus Pán jim říká: 'neplač, neplač'.

Ta třetí, to je zvonice, zvonička. Vždycky všude se zvoní. A zvoní se *klekání*. Víte proč se říká *klekání*? Protože pražský magistrát nařídil v 17. století, že musí zvonit všechny zvony naráz, protože *klekají*, tak aby *klekali* naráz, aby pak různě nebylo město na kolenou, zatímco jiní chtějí jet atd. V dnešních autech by to jistě bylo složité. Pak je také *umíráček*, abychom si vzpomněli na zemřelé. A pak jsou to všechny zprávy proti neštěstí. Některé zvony jsou pověsné. V Praze Loreta a na Velehradě: „zvoňte zvony na vše strany“. Jeden z nich rozbili za války nacisté na děla. Ale hned po válce to lidé posbírali a ulil se nový zvon a je tam napsáno: „Z Marie Josef zdobí moje čelo, které krutý barbar rozbil za války. Z čisté lásky lidu ožilo mé tělo, s vámi hlas můj lkal, teď jásej do dálky“.

Tak ať ty pustiměřské zvony hlásají do dálky, jak se říká „ať zazní píseň jásavá, kde Mojmírova Morava o dávné slávě sní. Ať svatá slova Cyrila, tam kde do srdce zvonů ulila svůj pozdrav poslední“.

Tak to dnes posvětime, aby celá Pustiměř žila v duchu posvěcení Božího.

Moravěnká, draha máti, o jak krásná
jsi ty zem...!
Když na tě mohu vzpomínat v Pustiměřu
v těchto dvou slavnostních dnech
kdy se nám všem srdce olívilo
starymi vzpomínkami
Terezie kand. Fritschová s. r.
z Říma a dnes čestný občan
Pustiměřský
7. srpna 2005

„MY HLÁSÁME PÁNA JEŽÍŠE KRISTA“ (2Korint'anům 4,5)

VĚŘÍŠ?

KRISTOVO BOŽSTVÍ V JANOVĚ EVANGELIU

/2. adventní kázání papežského kazatele P. Raniero Cantalamessy, ofm,
v kapli Redemptoris Mater ve Vatikáně, 9. prosince 2005/

Jednoho dne jsem slavil mši svatou v klauzurním klášteře. Bylo to zrovna v době velikonoční. Zrovna se četl úryvek z Janova evangelia, kde Ježíš opakovaně pronáší své „Já jsem“.: „Jestliže nevěříte, že Já Jsem, zemřete ve svých hříších... Až bude povýšen Syn člověka, tehdy poznáte, že Já Jsem... Dříve, než byl Abrahám, Já Jsem“ (Jan 8,24.28.58). Skutečnost, že slova „Já Jsem“, v rozporu se všemi gramatickými pravidly byla obě psána velkými počátečními písmeny, fakt dozajista spjatý s nějakou další tajemnou příčinou, dal přeskočit jiskře. Toto

slovo se ve mně rozzářilo. Nebyl to pouze Kristus před dvěma tisíciletími, který je vyslovil, ale Kristus zmrtvýchvstalý a živý, který tak znovu, na onom místě pronesl své „Ego Eimi“, „Já Jsem!“ Slovo nabývalo kosmické ozvěny. Nešlo, než o pouhé pohnutí víry, ale ta slova zanechala v srdci nesmazatelnou vzpomínku.

Touto osobní vzpomínkou jsem začal proto, že tématem této meditace je víra v Krista v Janově evangeliu, a Kristovo „Já Jsem“ je nejvyšším vyjádřením této víry. Moderní komentáře ke čtvrtému evangeliu se shodují v tom, že spatřují v těchto Ježíšových slovech zmínku Božího jména, jak se představuje např. u Izaiáše 43,10: „protože mě poznáte, uvěříte mi a pochopíte, že Já jsem“.

Svatý Augustin dával tato Ježíšova slova do souvislosti se zjevením Božího jména v Exodu 3,14, a uzavíral: „Mám za to, že když Pán Ježíš Kristus říkal: 'Nevěříte-li, že Já Jsem', nechtěl nám říci než toto: 'Vskutku, nevěříte-li, že já jsem Bůh, umřete ve svých hříších'“.

Mohli bychom namítnout, že to jsou slova Janova, pozdější rozvinutí víry, že Ježíš s tí m nemá nic společného. Ale právě o to jde. Jsou to naopak slova Ježíšova; jistě Ježíše zmrtvýchvstalého, který nyní žije a promlouvá „v Duchu“, ale i přesto jsou to stále slova Ježíše, který totožný s Ježíšem z Nazareta.

Dnes se Ježíšovy výroky v evangeliích rozdělují na slova „autentická“ a na slova „neautentická“, totiž na ta, která Ježíš skutečně během svého pozemského života pronesl a na slova, která mu apoštolé přičkli po jeho smrti. Toto rozlišení je však velmi zavádějící a v případě Ježíšově neplatí jako v běžných případech lidských autorů.

Pochopitelně tím nechceme uvést v pochybnost plně lidskou a historickou povahu spisů Nového zákona, rozdílnost literárních druhů a „forem“, tím méně se vrátit ke starému chápání verbální a téměř mechanické inspirace Písma svatého. Jde pouze o to poznat, zda

biblická inspirace má pro křesťany ještě nějaký význam nebo ne; zda – když na konci biblického čtení zvoláme: 'Slovo Boží!', věříme tomu co říkáme nebo ne.

„Boží dílo je věřit tomu, kterého On poslal“

Jedinečným a prvořadým předmětem víry u Jana je Kristus. „Věřit“, bez dalších specifikací, znamená proto věřit v Krista. Ježíš se obrací k lidem, kteří už věří v pravého Boha; veškeré jeho kladení důrazu na víru se tedy týká této nové skutečnosti, kterou je jeho příchod na svět, jeho mluvení v Božím jménu. Jedním slovem, jeho bytí jednorozeným Synem Božím, „který je jedno s Otcem“. Ježíšovo božství a jeho božské synovství učinil Jan prvořadým cílem svého evangelia, tématem, jež vše spojuje. Své evangelium uzavírá slovy: „Tato (znamení) jsem vypsal, abyste uvěřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a vírou abyste měli život v jeho jménu“ (Jan 20,31), a skoro stejnými slovy končí i svůj první list: „Toto jsem vám napsal, abyste věděli, že máte život věčný, vy, kteří věříte ve jméno Božího Syna“ (1Jan 5,13).

Zběžný pohled na Janovo evangelium ukazuje, jak víra v božský původ Krista, je současně jejím dějem i osnovou. Věřit v toho, jehož Otec poslal je chápáno jako „dílo Boží“, jako to, v čem má Bůh zcela zalíbení (srv. Jan 6,29). Nevěřit pak je následně chápáno jako největší „hřích“: „Utěšitel usvědčí svět z hříchu“, a hřích spočívá v tom, že v něho neuvěřil (Jan 16,8-9). Ježíš pro sebe vyžaduje stejnou víru jakou pro sebe žádal Bůh ve Starém zákoně: „Věříte v Boha, věřte i ve mně“ (Jan 14,1).

I po jeho nanebevstoupení zůstává víra v něho největším předělem v lůně lidstva. Na jedné straně jsou ti, kdo i přesto, že ho neviděli, věří (srv. Jan 20,29); na druhé straně svět, co odmítá uvěřit. Tváří v tvář tomuto rozlišení pak všechna ostatní, známá z dřívějšíka – včetně onoho rozdělení na židy a pohany – jsou druhořadá.

Je třeba žasnout nad počinem, který Ježíšův Duch dovolil Janovi dovést do konce. Obsáhl totiž témata, symboly, očekávání i vše, co bylo nábožensky živé, a to jak v židovském tak v helénském světě, a přitom vše mu posloužilo k jediné myšlence. Naučil se jazyku lidí své doby, aby v něm ze všech sil pronášel jedinou pravdu, která zachraňuje, jedinečné „Slovo“.

Když čteme knihy některých badatelů patřících do „školy srovnávací náboženské vědy“, křesťanské tajemství, jak je předkládá Jan se jen nepatrně liší od gnostického a mandejského náboženského mýtu, či od helénské a hermetické filozofie. Obzory splývají, množí se spojitosti. Křesťanská víra se stává jednou z možností této proměnné mytologie a tohoto obecného náboženského povědomí.

Co to však znamená? Znamená to, že se odhlíží od podstatné věci: od života a historické síly, která je skrytá za systémy a představami. Živí lidé se jeden od druhého vzájemně liší, zatímco kostry jsou si všechny podobné. Jestliže by se křesťanské poselství zredukovalo na kostru, oddělenou od života, který působí – totiž od Církve a světců – vystavuje se stále většímu riziku, že splyne s ostatními náboženskými nabídkami, zatímco ve skutečnosti je „nezaměnitelné“.

Počín, jakým je ten Janův, se neodehrává u stolu. K Janově syntéze víry v Krista došlo „v ohni“, pod vlivem onoho „pomazání Duchem, který učí všemu“. O němž on sám – bezesporu z vlastní zkušenosti – mluví v prvním listě (srv. 1Jan 2,20.27). Právě vzhledem k tomuto svému původu se ani dnes Janovo evangelium nepochopí od stolu, ze čtyř či pěti otevřených slovníků, které máme před sebou.

Jedině zjevená jistota, jež má za sebou autoritu a sílu samotného Boha, se mohla vyložit v knize s takovou naléhavostí a jednotností, a z tisíce rozmanitých bodů dospět k jedinému závěru: Ježíš z Nazareta je Boží Syn a spasitel světa.

„Blahoslavený, kdo se nepohorší nade mnou“

Severní tvář Everestu z Gokyo Ri

Kristovo božství je Everestem, nejvyšším vrcholem víry. Mnohem náročnějším než pouze věřit v Boha. Tato obtíž vychází z možnosti, ba dokonce nevyhnutelnosti „pohoršení“: „Blahoslavený“ – říká Ježíš – „kdo se nepohorší nade mnou!“ (Mt 11,6). Pohoršení vychází ze skutečnosti, že člověk, o němž všechno ví se prohlašuje Bohem: „O tomto víme odkud je“, říkají farizeové (Jan 7,27).

Možnost pohoršení musela být zvláště silná pro mladého žida, jakým byl autor IV. Evangelia, zvyklý uvažovat o Bohu jako třikrát Svatém, jehož nelze spatřit a zůstat naživu. Ale kontrast mezi univerzalitou Logu (Slova) a kontingencí (náhodností) muže Ježíše z Nazareta se jevila nanejvýš očividná i filozofickému smýšlení doby. „Syn Boží“ – zvolal Celsus – muž žijící před několika lety? Jeden včerejší či předvčerejší?, muž „narozený chudičké přadleně v judské osadě?“

I v tomto ohledu čteme osvícené úvahy v knize současného papeže - Úvod do křesťanství: „Druhým článkem 'Kréda' stojíme před skutečným pohoršením křesťanství. Spočívá na vyznání, že člověk-Ježíš, muž odsouzený kolem roku 30 v Palestině, je 'Kristus', Boží (pomazaný, vyvolený), ba dokonce přímo Syn samotného Boha, tedy ústřední bod, stěžejní ohnisko celých lidských dějin... Skutečně se lze chytout tak křehkého stonku jediné historické události? Můžeme se vydat vstříc riziku, že svěříme celý svůj život, ba dokonce celé dějiny tomuto stéblu slámy jakési události, vznášející se na nezměrném kosmickém oceánu?

Víme, nakolik tato idea, sama o sobě nepřijatelná už pro starověké tak i pro asijské myšlení, nachází odpor v současném kontextu mezináboženského dialogu. „Mimořádná událost – namítá se -, jakou je Kristova historická osoba, omezená v čase a prostoru, nemůže vyčerpat nekonečné schopnosti Boží spásy a jeho Slova“. Je třeba proto přijmout různé druhy spásy, nezávislé na historickém Kristu, i když nikoli na věčném Božím Slovu. K tomu, abychom dokázali odpovědět na tuto první námitku nám může pomoci rozum. Je pravdou, že žádná mimořádná událost nemůže sama o sobě vyčerpat nekonečné schopnosti Boží spásy a jeho věčného Slova, ale je také pravda, že z těchto schopností může uskutečnit to, co stačí pro spásu světa, vzhledem k tomu, že i on je konečný!

Vposledku však se pohoršení překoná jen vírou. K jeho vyloučení totiž nestačí historické důkazy Kristova božství a křesťanství. Nelze opravdově věřit – napsal Kierkegaard – než v současné situaci, totiž stát se současníky Krista a apoštolů. Ale nepomáhají nám k víře i dějiny, minulost? Není tomu už dva tisíce let, co žil Kristus? Nebylo snad jeho jméno hlásáno a nevěřilo se mu na celém světě? Nezměnila jeho nauka tvář světa a nepronikla vítězně do všech oblastí? A nedokázaly snad dějiny víc než dostatečně, že byl Bůh?

Ne, odpovídá týž filozof, dějiny by to nedokázaly za celou věčnost! Ze závěrů lidské existence, jakou byla ta Ježíšova, nelze vyvodit konstatování: tedy tento člověk byl Bůh! Stopa na cestě je důsledkem skutečnosti, že po cestě někdo šel. Mohl bych se kupříkladu mýlit, že šlo o ptáka. Po důkladnějším zkoumání bych mohl dojít k závěru, že se nejednalo o ptáka, ale o jiného živočicha. Ale jakkoli důkladně bych pokračoval ve zkoumání, nemohl bych dojít k závěru, že nešlo o ptáka ani o jiného živočicha, nýbrž o ducha, protože duch vzhledem k své povaze nemůže zanechat na cestě stopu.

Podobně nemůže vyvozovat závěr, že Kristus je Bůh pouhým zkoumáním toho, co víme o něm a jeho životě, totiž skrze přímé pozorování. Kdo chce uvěřit v Krista musí se stát jeho současníkem v ponížení a naslouchat „vnitřnímu svědectví“. Které nám o něm dává Duch svatý.

Jako katolíci máme jisté rezervy pokud jde o způsob výkladu Kristova božství. Kromě odkazu na jeho ponížení, schází nutný odkaz na Kristovo zmrtvýchvstání, a nevěnuje se dostatečná pozornost vnějšímu svědectví apoštolů, ale i na „vnitřní svědectví Ducha svatého“. Ale je v něm skryt i významný prvek pravdy, který nám může pomoci očistit naši víru a činit ji stále věrohodnější a osobnější.

Svatý Pavel říká, že „srdcem se věří, aby se dosáhlo spravedlnosti a ústy se víra vyznává, aby se došlo spásy“ (Řím 10,10). Druhý moment –

vyznání víry – je důležitý, ale není-li provázen oním prvním momentem, který se odehrává v hlubinách našeho srdce, je marný a prázdný. „Z kořenů srdce vyvěrá víra“, zvolal svatý Augustin, když parafrázuje Pavlův výrok ‘corde creditur’, srdcem se věří.

Sociální a komunitní dimenze je pro křesťanskou víru dozajista podstatná. Musí však být výsledkem mnoha osobních skutků víry, nemá-li zůstat vírou čistě konvenční a vnější, zdáním víry.

„Já jsem cesta, pravda a život“

Tato víra „srdce“ je plodem zvláštního pomazání Duchem. Pod tímto pomazáním se víra stává jistým druhem poznání a vidění: „My jsme uvěřili a poznali“ (Jan 6,69); „Kontemplovali jsme Slovo života“ (srv. 1Jan 1,1). Slyším, jak říká sám Ježíš: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“ (Jan 14,6).

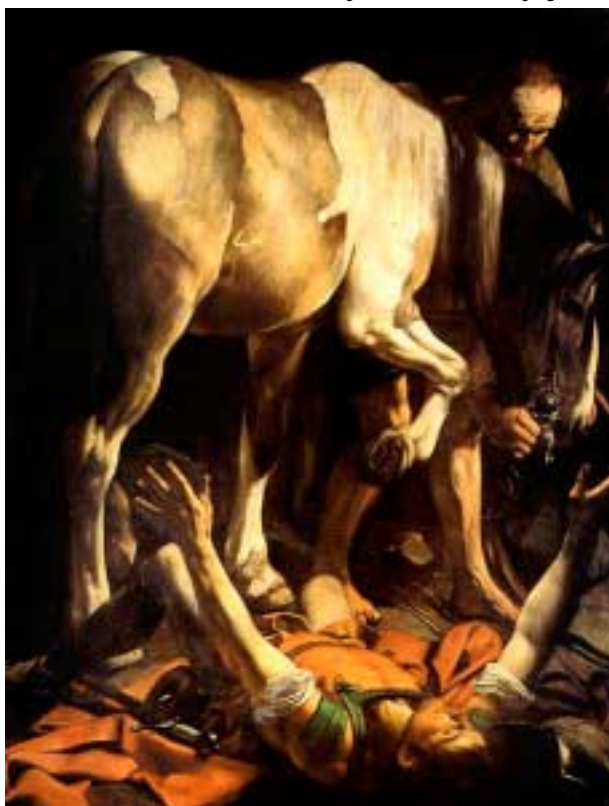
Nedávno jsem poznal příklad takového osvícení víry, k němuž došlo právě díky tomuto Ježíšovu slovu, které nám předal Jan. V Miláně jsem se seznámil s jedním švýcarským umělcem, který se přátelil s předními filozofickými a uměleckými osobnostmi své doby a pořádal soukromé výstavy svých obrazů v různých koutech světa. (Jeden z jeho obrazů vystavil a poté koupil Vatikán u příležitosti 80. narozenin papeže Pavla VI.

Jeho zanícené náboženské hledání jej vedlo k přilnutí k buddhismu a hinduismu. Po dlouhých pobytech v Tibetu, Indii, Japonsku se v těchto disciplínách stal mistrem.

V Miláně měl celý zástup profesionálů i osobností kultury, kteří k němu přicházeli jako k svému duchovnímu vůdci a spolu s ním praktikovali transcendentální meditaci a jógu.

Jeho návrat k víře v Krista se mi hned jevil jako mimořádně aktuální svědectví a proto jsem na něj dlouho naléhal, aby o něm napsal. Právě v těchto dnech jsem dostal jeho rukopis a rád bych z něj přečetl krátký úryvek. Mimochodem, pomáhá pochopit, co musel zakoušet Šavel na cestě do Damašku tváří v tvář světlu, co v okamžiku vyhladilo celý jeho vnitřní svět a nahradilo ho jiným:

Byl jsem sám v hustém lese, když došlo k oné vnitřní revoluci, co změnila celou rozumovou strukturu mého myšlení. Znal jsem Kristova slova: „Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“. Ale v minulosti jsem je považoval za nejvyšší domýšlivá. Nyní však mne tato slova zasáhla v hloubi mého bytí. Po pětatřiceti letech budhizmu, hinduizmu a taoizmu mě přitahoval „tento Bůh“. A přece jsem v sobě cítil hluboké pohrdání vším, co se týkalo křesťanství.. Pozvolna jsem však cítil, že se mne zmocňuje zcela nový pocit, jaký jsem nikdy předtím nezažil. Vnímal jsem přítomnost z Někoho, z něhož vycházela mimořádná síla. Ta Ježíšova slova se mne zcela zmocnila, stala se mým příznakem. Snažil jsem se vzdorovat, ale vnitřní hlas se v mém svědomí umocňoval a vracel jako

ozvěna. Stál jsem na prahu šílenství, ztrácel jsem kontrolu nad svým myšlením. Po třiceti letech hluboké meditace to všechno bylo pro mne nepochopitelné. „Ano, máš pravdu, křičel jsem, je to pravda, je to pravda, ale přestaň, prosím tě, prosím“. Myslel jsem, že umřu na nemožnost dostat se s této strašné situace. Už jsem neviděl stromy, neslyšel ptačí zpěv ... jen vnitřní hlas těch slov, která se vrývala do mého bytí.

Padl jsem na zem a ztratil vědomí. Ale dříve, než k tomu došlo jsem se cítil jako obklopen nezměrnou láskou. Cítil jsem, jak se rozplývá nosná struktura mého myšlení jakoby velká exploze mého svědomí. Umíral jsem minulosti, kterou jsem byl hluboce podmíněn, všechny jistoty se rozpadaly. Nevím, jak dlouho jsem tak zůstal, ale když jsem nabyl vědomí, byl jsem jako znovuzrozený. Nebe mého myšlení bylo průzračné a po tváři i krku mi bez ustání tekly slzy. Cítil jsem se nejnehodnějším člověkem na zemi. Ano, velký život existuje, ale nepatří tomuto světu. Poprvé jsem objevil čím je pro křesťany „milost“.

Už více než pětadvacet let tento muž, známý jako Master Bee, spolu s manželkou, která je rovněž umělkyní, vede ve světě skoro eremitský život a dávné přátele, co k němu chodí na radu, učí modlitbě srdce a růžence.

Necítil potřebu popřít své minulé náboženské zkušenosti, jež připravily jeho setkání s Kristem a nyní mu dovolily plně ocenit novost. Nadále k nim chová hlubokou úctu a vlastními skutky dokazuje, jak lze dnes spojit naprostou oddanost Kristu s velikou otevřeností k jiným náboženstvím.

Skryté dějiny duší, zcela mimo dosah reflektorů sdělovacích prostředků, jsou plné těchto setkání s Kristem, která mění život, a je škoda, že hovory o něm – i mezi teology – je zcela

přehlízejí. Dokazují, že Ježíš je skutečně „stejný včera, dnes a navěky“, schopný uchvátit srdce dnešních lidí se stejnou silou s jakou „uchvátil“ Jana a Pavla.

To člověk si z duchovních cvičení poznamenal: „Kristus je více než kdy jindy aktuální a je naléhavě zapotřebí, aby se tvůrčím způsobem hlásal. Musíme dát lidem pochopit, že věřit v Ježíše Krista je něčím jedinečným a úchvatným, a nesmírně obohacuje život. V životě se otvírá nová dimenze a v nitru svého bytí či duši se už nikdy nebudeme cítit sami. Dokořán se otvírají brány nekonečnému Světlu, o němž mluví Jan ve svém evangeliu. Mimořádností Ježíšova světla je, že ve své podstatě je nejvyšší láskou“.

Učedník, kterého Ježíš miloval (a který miloval Ježíše!)

Vraťme se v závěru k učedníkovi, kterého Ježíš miloval. Jan nám nabízí silný podnět k znovuoobjevení Ježíše a obnovení našeho úkonu víry v něj. Je mimořádným svědectvím moci, jakou Ježíš může mít v srdci člověka. Ukazuje nám, jak je možné postavit kolem Krista celý svůj vlastní svět. Dává pochopit „jedinečnou plnost, nepředstavitelnou nádheru, kterou je Ježíšova osoba“.

Je tu však mnohem víc. Protože světcí si nemohli vzít sebou do nebe svou svatost, neboť tam jí není třeba, jsou šťastní, že ji mohli nechat jako dědictví bratřím, co ji na zemi potřebují, podobně jako Eliáš, když vystupoval do nebe, nechal svůj plášť Elizeovi. Je na nás, abychom s ním nakládali. Můžeme nejen rozjímat nad Janovou vroucí vírou, ale můžeme si ji přivlastnit. Dogma o společenství svatých nás ujišťuje, že je to možné a v modlitbě to zakoušíme.

Kdosi řekl, že největší výzvou pro evangelizaci na počátku třetího milénia, bude nový typ člověka a kultury, člověka-kosmopolity, který od Hong Kongu po New York, od Říma po Stockholm, se pohybuje dnes už v systému planetárních výměn a informací, jež smazává vzdálenosti a tradiční kulturní a náboženská rozlišení klade na druhé místo. Globalizace.

Ovšem Jan žil v kulturním kontextu, který s tím má cosi podobného. Svět tehdy poprvé udělal zkušenost určitého kosmopolitizmu. V tomto kontextu se ostatně zrodil i samotný pojem kosmopolité, kosmopolita, světoobčan. Ve velkých helénských městech, jakým byla např. Alexandrie v Egyptě, se dýchalo ovzduší univerzalizmu a náboženské tolerance. Nuže, jak si v této situaci počínal autor čtvrtého evangelia? Snažil se snad přizpůsobit Ježíše tomuto synkretistickému klimatu, v němž se přijímala všechna náboženství i kulty, jen aby se staly součástí většího celku? Nic z toho! Nevystupoval proti nikomu, než jen proti špatným křesťanům a heretikům uvnitř Církve, nevrhal se do polemik s ostatními náboženstvími a dobovými kulty; jen prostě hlásal Krista jako nejvyšší dar Otce světu a na každém svobodně ponechával zda jej přijme či nikoli. Je pravdou, že polemizoval s židovstvím, to však pro něj nebylo „jiným náboženstvím“, nýbrž bylo jeho vlastním.

Jak dospěl Jan k tak naprostému obdivu a k tak absolutní ideji o Ježíšově osobě? Jak vysvětlit, že postupem času se jeho láska k němu neoslabila, ale naopak stále více rostla? Já mám za to, že po Duchu svatém za to vděčí skutečnosti, že měl vedle sebe Ježíšovu Matku: že s ní žil, modlil se s ní, mluvil s ní o Ježíši. Je působivé uvědomit si, že když evangelista vytvářel větu: „A Slovo se stalo tělem“, měl vedle sebe, pod stejnou střešou tu, v jejímž lůně se toto tajemství naplnilo.

Origenes napsal: „Květem čtyř evangelií je evangelium Janovo. Jeho hluboký smysl však nedokáže pochopit, kdo nesložil hlavu na Ježíšovu hrud' a nepřijal Marii za svou matku“. Ježíš se narodil „skrze Ducha svatého z Marie Panny“. Duch svatý a Maria, každý svým odlišným způsobem, jsou nejlepšími spojenci našeho úsilí přijít k Ježíši, dát mu, aby se skrze víru zrodil o těchto vánocích v našem životě.

POZNÁNÍ KRISTA

(úvaha Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka S.I., čestného občana Pustiměře)

V kapli Redemptoris Mater ve Vatikáně, která je darem kardinálského sboru papeži Janu Pavlu II. Byla vytvořena P. M. Rupnikem. Jejím duchovním otcem však zůstává kardinál Špidlík.

Náhodou mně
padl do ruky
tento
Bultmannův
text:
„Nemůžeme
užívat
elektrické
světlo,
radiové
přístroje,
moderní
léčebné
prostředky na
klinikách a
přitom
současně
věřit ve svět
duchů a
zázraků

Nového Zákona. Myslí-li někdo, že to může pro svou osobu všechno spojit a myslí-li si, že to je obsah křesťanské víry, ať si uvědomí, že tím dělá křesťanské poselství nesrozumitelné a nemožné pro dnešní dobu.“

Bultmann není ateista, chce být pravým křesťanem, chce, jak sám píše, zachránit z Kristova poselství to hlavní, to co platí pro dnešní dobu. Zdá se mu, že k tomu vede jediná cesta: demytizovat, osvobodit od mýtu zprávy evangelia. Co pak zbude? Bultmann pokrčí rameny. Píše: „O životě a o osobě Ježíšově nemůžeme prakticky vědět nic.“

Není našim úkolem rozebírat autora, který sám psal a o kterém se píše, o kterém dělají na teologii studenti teze a písemné práce. Chceme při této příležitosti upozornit na jeden bod, který je po staletí kamenem úrazu pro věřící. Setkáváme se stále s dvojím typem postoje. Někdy se obojí mísí, ale často je pozice velmi jasně vyhraněná. Jsou ti, kterým jde o to, jak zachytit nejaktuálnější poselství Kristovo, jeho program, jeho učení pro tento svět. O Kristu samém nevíme nic a nemůžeme vědět, protože zprávy evangelia neodpovídají našemu způsobu myšlení.

Proti tomu jsou druzí, a takoví jsou hlavně světci a světice, kteří vyznávají s autorem Následování Krista: „Znáš-li Ježíše, znáš všechno, neznáš-li Ježíše, neznáš nic!“ Buď je tedy pozornost zaostřena na nauku nebo na osobu. To první je ovšem snadnější, zvláště pro profesory, kteří se celý život zabývali knihami, poznávají spisy a myšlenky. Schopný inteligentní pracovník dovede, jak se říká, po čase vyhmátnout co je jedinečného v myšlence Hegela, Heideggera, Bergsona. Je-li křesťan, pokusí se ovšem i o to, aby zachytil originalitu kázání Kristova.

Učení ovšem všelicos říká i o osobě, zvláště když není abstraktní, ale konkrétní program pro život. Ale rozhodně neříká všechno, dokonce někdy velmi málo. K tomu, abychom poznali někoho osobně, není žádná jiná cesta než osobní styk. Ale i osobní styk se řídí

zvyklostmi doby, způsobem, jakým se podávají informace. Lidé věří prakticky jenom metodám, na které jsou zvyklí.

Odkud známe velké lidi dnešní doby? Z rádia, z televize, z fotografií. Onemocnění nebo uzdravení se ověřuje moderními přístroji na klinikách. Kdyby se objevil Ježíš v dnešní době, měli bychom místo evangelií pásky pro magnetofonové přístroje a registraci jeho kázání. Proces a smrt by se jistě vysílala přímým přenosem v televizi. Školní katechizmy by byly plné fotografií. Mohli bychom říci, že známe Ježíše líp, než ho znali apoštolové před dvěma tisíci lety?

Chesterton upozorňuje na to, jak je hrozná iluze v tom, když si někdo myslí, že zná osobu na základě jejich vnějších projevů. Každá lidská osoba je něco tak svatého a tak tajemného, že se k ní může přiblížit jen ten, kdo se jí stal podobný. Sv. Tomáš Akvinský mluví o intuitivním druhu osobního poznání, které nazývá *per connaturalitatem*, skrze spojení v přirozenosti, *srodstvem* říká jeden ruský autor. Klasickým příkladem je matka, které stačí jediný pohled, aby pochopila, co dítě chce, která ve zvuku hlasu slyší, je-li dítě upřímné nebo ne.

Apoštolové chodili s Ježíšem tři léta, měli ho rádi, dívali se na něho, může se tedy i říci, že ho i po lidské stránce znali, že ho obdivovali jako člověka. Pro toho, koho neznáme, neopustíme dům, rodinu, zaměstnání. Ale jak vidět, ani to samo nestačilo. V kritickém okamžiku ho většina z nich zradila a Petr ho zapřel. K pravému poznání Ježíše dospěl až po jeho zmrtvýchvstání a po seslání Ducha sv.

Odpovídá to základnímu principu psychologie. Jenom podobností se pochopí osoba. V lidu žila tenkrát mesiášská touha, proto chápali zanícení galilejští rybáři toho, o kom věřili, že je Mesiáš. Chápali ho ovšem po svém, jako Mesiáše národního. Aby pochopili, že je Bůh, museli mít v sobě ducha Božího, a proto také svědčí, že Ježíš je Bůh. Ale byli si současně vědomi, že nikdo jim neuvěří, nedostane-li týž dar jako oni, tj. Boží světlo. „Nikdo nemůže říci Ježíš je Kristus leda z Ducha svatého“ (1 Kor 12,3), píše stručně a výrazně sv. Pavel.

Nebudeme polemizovat s Bultmannem o tom, co my dnes víme nebo nevíme o historickém Ježíši z Nazareta. S dávkou zlomyslnosti vůči autorovi bychom spíš řekli, že naprosto nevíme, kdo je ten honosný titul „my dnes“.

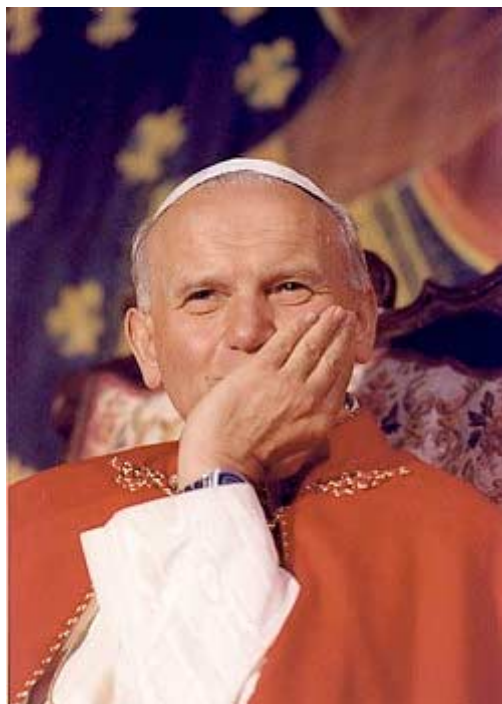
Seděl jsem v lese v Tyrolsku na lavičce u lesního rozcestí. Naproti byl pěkný kříž, jak tu je zvykem. Chodili okolo lidé, domácí turisté, Němci i Italové. Snad je to už anachronismus. Vnějších projevů zbožnosti už v Evropě ubývá, nejsou podstatné a snad ani vhodné. Ale tu přece jen ještě dost lidí smeklo nebo se pokřížovalo před křížem. Italská maminka vyzvala děvčátko, aby poslalo pusinku Pánbíčkoví. I to jsou dnešní lidé. Pravděpodobně ti nábožensky nejuvědomělejší. Ale nechtěl bych je volat, aby mně vysvětlili Kristovo poselství dnešnímu světu. Asi by z toho vyšlo několik nesouvislých slov. Snad se celé jejich uvědomění vyjadřuje v té naivní větě italské maminky. Je tu ukřižovaný člověk s naturalistickým zobrazením všech bolestí a maminka řekne bez nejmenšího zaváhání: „Pošli pusinku Pánbíčkoví“.

Pochybuji, že je možné vědět o Kristu víc! Pochopitelně, co do šířky znalostí a podrobností, co do jasnosti principů, co do bohatosti aplikací pro život, naše poznání Krista se nikdy nezastaví a roste do nekonečna. Ale všechno je jen rozvinutí té jedné základní víry na kterou nestačí historie, logika, tím méně klinické moderní vyšetření člověka. V Kristu se naše lidská bída, kterou tak dobře známe, spojuje se silou Boha. Jako Petr, tak i dnes tisíce lidí vyznává: „Ty jsi Kristus Syn Boha živého“. Vědí tedy, že ho znají a od něho čekají i v době elektřiny zázrak nad zázraky: spásu vlastního života.

PŮVODNÍ JEDNOTA MUŽE A ŽENY

DEFINICE ČLOVĚKA V PRVNÍM VYPRÁVĚNÍ O STVOŘENÍ

/JAN PAVEL II. O GENERÁLNÍ AUDIENCI 12. ZÁŘÍ 1979/

Minule jsme zahájili cyklus úvah nad odpovědí Krista Pána, kterou dal svým tazatelům na otázku o jednotě a nerozlučnosti manželství. Farizejští tazatelé, jak si vzpomínáme, se odvolávali na Mojžíšův zákon. Kristus však se odvolal na „počátek“ a citoval slova knihy Geneze.

„Počátek“ se v tomto případě týká jedné z prvních stran knihy Geneze. Chceme-li udělat analýzu této skutečnosti, musíme se bezesporu obrátit především na text. Slova, která pronesl Kristus v rozhovoru s farizeji a která nám přinášejí Matouš v 19. a Marek v 10. kapitole, totiž tvoří stať, která je zasazena do přesně definovaného rámce, bez něhož je nelze ani pochopit ani správně vyložit.

Tento kontext je dán slovy: „Nečetli jste, že Stvořitel je na počátku stvořil jako muže a ženu...?“ (*Mt 19,4*), a odkazuje přitom na první vyprávění o stvoření člověka,

jak je zařazeno do cyklu sedmi dnů stvoření světa (*Gen 1,1-2,4*). Ovšem nejbližším kontextem Ježíšových slov, převzatých z Geneze 2,24, je tzv. druhé vyprávění o stvoření člověka (*Gen 2,5-25*), ale nepřímou pak celá třetí kapitola Geneze. Druhé vyprávění o stvoření člověka tvoří pojmovou i stylistickou jednotu s popisem původní nevinnosti, štěstí člověka i jeho prvního pádu. S ohledem na specifický obsah, vyjádřený ve slovech Kristových, převzatých z Geneze 2,24, lze do tohoto kontextu zahrnout i první větu čtvrté kapitoly geneze, která pojednává o početí a narození člověka z lidských rodičů. A to chceme učinit v následující analýze.

Z pohledu biblické kritiky je třeba hned připomenout, že první vyprávění o stvoření člověka je chronologicky pozdější než druhé. Původ druhého je totiž mnohem starší. Tento starší text se nazývá „jahvistický“, protože pro označení Boha užívá výrazu „Jahve“. Je těžké nezůstat v úžase nad skutečností, že Boží obraz, zde představený, má tak lidské rysy (mimo jiné tu totiž čteme, že „... Pán Bůh uhnětl člověka z prachu země a vdechl mu (*Gen 2,7*). V porovnání s tímto popisem, pak první vyprávění, totiž to, které se chronologicky považuje za pozdější, je mnohem vyvrálenější jak pokud jde o obraz Boha, tak i ve formulování podstatných pravd o člověku. Toto vyprávění pochází z kněžské tradice a současně „elohistické“ – od „Elohim“, výraz, který užívá pro označení Boha.

Vzhledem k tomu, že toto vyprávění o stvoření člověka jako muže a ženy, na něž se podle Matouše 19 odvolává Ježíš ve své odpovědi, je včleněno do rytmu sedmi dnů stvoření světa, dal by se mu přičíst především ráz kosmologický; člověk je stvořen na zemi a spolu s viditelným světem. Současně mu však Stvořitel nařizuje, aby si podmanil a vládl zemi (*srv. Gen 1,28*): je tedy postaven nad svět. Přestože je člověk tak úzce spjat s viditelným světem, nemluví biblické vyprávění o jeho podobnosti s ostatním tvorstvem, nýbrž pouze s Bohem („Bůh stvořil člověka k svému obrazu; k obrazu Božímu ho stvořil ...“ (*Gen 1,27*). V cyklu sedmi dnů stvoření je zřejmé přesné odstupňování (když biblický autor

mluví o neživé hmotě používá odlišné výrazy jako „oddělil“, „povolal“, „učinil“, „položil“. Když však mluví o tvorech obdařených životem, používá termínů „stvořil“ a „požehnal“. Bůh jim přikázal: „Plodte a množte se“. Tento příkaz se vztahuje na zvířata i na člověka a ukazuje, že mají společnou tělesnost (srv. *Gen 1,27-28*). Avšak stvoření člověka se v biblickém popisu podstatně liší od všeho předchozího Božího díla. Nejenže mu předchází slavnostní úvod, jako by šlo o Boží rozhodování před tímto významným činem, ale především se klade důraz na jedinečnou důstojnost člověka, která se dává do vztahu k „podobnosti“ s Bohem, jehož je obrazem. Když Bůh stvořil neživou hmotu, „odděluje“, zvířatům přikazuje aby se plodila a množila, avšak rozdílnost pohlaví je zdůrazněna pouze ve vztahu k člověku („stvořil je jako muže a „ženu“) a současně požehnal jejich plodnosti, totiž vztahu osob (*Gen 1,27-28*); člověk tak není stvořen v přirozeném sledu, ale Stvořil se předtím, než jej povolal k existenci, jakoby zastavil, jakoby znovu vstoupil do sebe sama, aby učinil rozhodnutí: „Učinme člověka k našemu obrazu, k naší podobě...“ (*Gen 1,26*).

Rovina tohoto prvního vyprávění o stvoření člověka, přestože je chronologicky pozdější, má především náboženský ráz. Obzvláště to dokazuje definice člověka na základě jeho vztahu k Bohu („k obrazu Božímu ho stvořil“), která současně obsahuje konstatování naprosté nemožnosti zúžit člověka na „svět“. Už ve světle první věty Bible, nelze člověka do hloubky ani pochopit ani vyložit pomocí kategorií převzatých ze „světa“, totiž z viditelného komplexu těl. Nehledě k tomu, i člověk je tělem. Geneze 1,27 říká, že tato podstatná pravda o člověku se vztahuje jak na muže, tak na ženu: „Bůh stvořil člověka k svému obrazu ... jako muže a ženu ho stvořil“ (originální text říká: „Bůh stvořil člověka [*ha-adam* = kolektivní podstatné jméno: „lidstvo“] k svému obrazu; k obrazu Božímu ho stvořil; stvořil ho jako muže [*zakar*= mužský] a ženu [*uneqebah* = ženský] [*Gen 1,27*]).

Je třeba uznat, že první vyprávění je stručné, bez jakékoli stopy subjektivizmu: obsahuje pouze objektivní fakt a definuje objektivní realitu, a to jak když mluví o stvoření člověka, muže a ženy, k Božímu obrazu, tak když krátce nato připojuje slova o prvním požehnání: „Bůh jim požehnal a řekl jim: „Buďte plodní, množte se a naplňte zemi; podmaňte si ji a vládněte na ní“ (*Gen 1,28*).

První vyprávění o stvoření člověka – jak jsme mohli konstatovat – má povahu náboženskou, skrývá v sobě mocnou metafyzickou sílu. Nezapomeňme, že právě tento text knihy Geneze se stal zdrojem těch nejhlubších inspirací pro myslitele, kteří se snažili pochopit „bytí“ a „existenci“ (s tímto textem se snad dá srovnat pouze třetí kapitola Exodu) („*Haec sublimis veritas*“: „*Já jsem, který jsem*“ Ex 3,14, je předmětem úvah „mnoha filozofů, počínaje svatým Augustinem, který měl za to, že Platón znal tento text, protože se mu jeho chápání zdálo tak blízké. Augustinova nauka o božské „essentialitas“ (podstatě) měla skrze sv. Anselma hluboký vliv na teologii Richarda od sv. Viktora, Alexandra Haleského a sv. Bonaventury. „Pour passer de cette interprétation philosophique du texte de l'Exode à celle qu'allait proposer saint Thomas il fallait nécessairement franchir la distance qui sépare "l'être de l'essence" de "l'être de l'existence". Les preuves thomistes de l'existence de Dieu l'ont franchie”. (*Abychom přešli od tohoto filozofického výkladu textu Exodu k tomu, který předkládá sv. Tomáš, je třeba nutně překonat vzdálenost, dělící 'podstatu' a 'existenci' bytí. Tomistické důkazy Boží existence ji překročili*”).

Odlišná je pozice mistra Eckharta, který na základě tohoto textu připisuje Bohu

„puritas essendi“ (čisté bytí): „est aliquid altius ente... „(je jakýmsi vyšším bytím) [srv. E. Gilson, *Le Thomisme*, Paris 1944 [Vrin], pp. 122-127; E. Gilson, *History of Christian Philosophy in the Middle Ages*, London 1955 [Sheed and Ward], 810)].

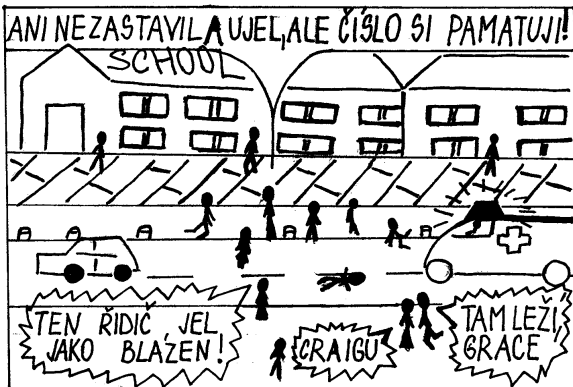
I přes některé detailní a plastické výrazy v úryvku, je člověk definován především v dimenzích bytí a existence (“esse). Je spíše definován metafyzicky než fyzicky. Tajemství jeho stvoření (“k Božímu obrazu ho stvořil”) odpovídá perspektiva plození (“buďte plodní, množte se a naplňte zemi”), budoucnosti ve světě a v čase, onoho “fieri”, které je nezbytně spjato s metafyzickou skutečností stvoření: vztahujícího se bytí (“contingens”). Právě v tomto metafyzickém kontextu popisu Geneze 1, je třeba chápat podstatu dobra, totiž aspekt hodnoty. Tento aspekt se totiž vrací v rytmu téměř všech dní stvoření a dosahuje svého vrcholu po stvoření člověka: “Bůh viděl, co učinil, a hle, bylo to velmi dobré” (*Gen 1,31*). Odtud lze s jistotou říci, že první kapitola Geneze se stala nezvratným odkazem a pevnou základnou pro metafyziku i antropologii a etiku, podle níž “ens et bonum convertuntur” (bytí a dobro splývají). To všechno má nepochybně svůj význam i pro teologii a zvláště pak pro teologii těla.

V tomto bodě naše úvahy přerušíme. Za týden se budeme zabývat druhým vyprávěním o stvoření, totiž tím, které je podle biblistů chronologicky starší. Výraz “teologie” těla, který budeme od nynějška používat, zasluhuje přesnější výklad, ale odložíme jej až na příště. Nejprve se musíme snažit hlouběji proniknout do onoho úryvku, na který se odvolal Ježíš.

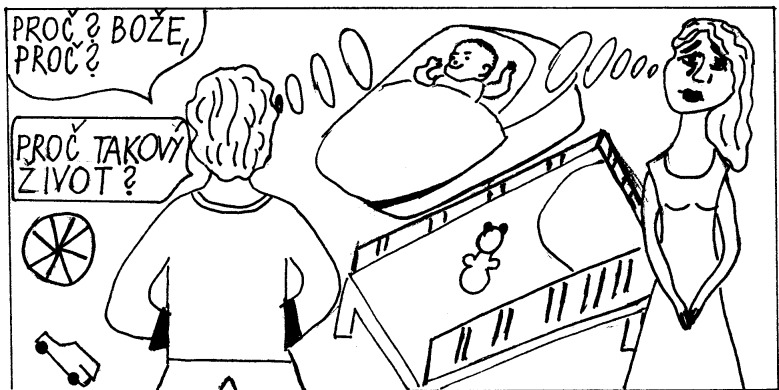

BYLO TO JEDNOHO RUŠNÉHO PÁTKU, ŠEST DNÍ PŘED VÁNOCEMI ROKU 1958. HOREČNATĚ JSEM PRACOVAL, ABYCH MOHL STRÁVIT SVÁTKY V KLIDU SE SVOU RODINOU. NÁHLE ZAZVONIL TELEFON A HLAS NA DRUHÉM KONCI MI SDĚLIL, ŽE NAŠEHO ŠESTILETÉHO SYNA CRAIGA PŘEJELO U ŠKOLY AUTO.

STÁLO KOLEM NĚHO MNOŽSTVÍ LIDÍ. KDYŽ JSME SE OBJEVILI, USTOUPILI. CRAIG LEŽEL UPROSTŘED SILNICE A ZDÁLO SE, ŽE JEHO VLASY NEJSOU ANI ROZCUCHANÉ. VEČER V NEMOCNICI ZEMŘEL. VRACELI JSME SE SE ŽENOU PŘEDVÁNOČNĚ NAZDOBENÝMI ULICEMI. NECHÁPALI JSME CO SE STALO.

TO TRVALO AŽ DO VEČERA. TEPRVE KDYŽ JSEM ŠEL KOLEM PRÁZDNÉ POSTÝLKY, DO MÉHO VĚDOMÍ VTRHLA SKUTEČNOST. VYHRKLY MI SLZY KVŮLI PRÁZDNÉ POSTÝLCE I KVŮLI PRÁZDNOTĚ A NESMYSLNOSTI ŽIVOTA. Z NAŠICH ČTYŘ DĚTÍ SE CRAIG UŽ JAKO MIMINKO NA LIDI NEJKRÁSNEJŠI USMÍVAL.

BYL TO PRÁVĚ TŘÍLETÝ CRAIG, KTERÝ NA NÁVŠTĚVĚ NAŠÍ HOSTITELCE ŘEKL: „MÁTE MOC KRÁSNÝ DŮM!“ KDYŽ NĚCO DOSTAL, BYL DOJATÝ K SLZÁM, ALE PŘESTO TO DAROVAL TOMU, KDO MU TO ZÁVIDĚL. „ŽIVOT NEMÁ SMYSL A VÍRÁ V BOHA JE JEN SEBEKLAMÍ!“ MYSLEL JSEM SI V TĚ BEZESNÉ NOCI.

RÁNO DOPADLI TOHO, KDO TO VŠE ZPŮSOBIL. MÁ NENÁVIST A HOŘKOST SE SOUSTŘEDILA NA JMÉNO GEORGE WILLIAMS. MĚL TEPRVE PATNÁCT. POCHÁZEL Z ROZHÁRANÉ RODINY. MATKA PRACOVALA NA NOČNÍ, VEDNE SPALA A SYNOVI SE NEVĚNOVALA... VZAL JÍ KLÍČE OD AUTA A PROHÁNĚL SE ULICEMI.

CÍTIL JSEM ZLOST NA BOHA I LIDI, NA NESMYSLNOS ŽIVOTA. TEHDY MĚ NAJEDNOU NAPADLO: ŽIVOT SE PODOBÁ ŠKOLNÍMU ROKU A MÁ JEN JEDEN PROSTÝ CÍL: NAUČIT SE LÁSCE. TO JE JEDINÁ LEKCE, KTEROU V JEHO PRŮBĚHU MÁME ZVLÁDNOUT! JEŠTĚ UPROSTŘED NOCI JSEM TO BĚŽEL ŘÍCT SVÉ ŽENĚ.

VZAL JSEM GRACE ZA RUKU, A POKOUŠEL SE JÍ ŘÍCT, ŽE SVĚT NENÍ ŘÍZEN SLEPOU NÁHODOU, ŽE ŽIVOT MÁ SMYSL, ŽE SMRT NEZNAMENÁ KONEC. ŽE CRAIG NÁS JIŽ NEPOTŘEBUJE, ALE JE TU NĚKDO JINÝ KDO NÁS POTŘEBUJE: GEORGE WILLIAMS, KTERÝ TRÁVÍ VÁNOCE SÁM VE VĚZENÍ PRO MLADISTVÉ.

VZALI JSME DÁREK PRO NĚJ I PRO JEHO MATKU. Z GEORGE SE VYKLUBAL INTELIGENTNÍ ALE OSAMĚLÝ CHLAPEČEK, KTERÝ POTŘEBOVAL SPÍŠ POMOČ NEŽ TREST. PODALI JSME NÁVRH NA JEHO PROPUSČENÍ. PO ŠKOLE TEĎ PRACUJE SE MNOU V DÍLNĚ. ČASTO BÝVÁ I U NÁS DOMA, JAKO BY SEM PATŘIL.

VSTUP DO PODMANIVÉ ATMOSFÉRY BLÍZKÉ PŘÍPRAVY NA VÁNOCE

/promluva Benedikta XVI. před nedělní modlitbou Anděl Páně, 11. 12. /

Po slavnosti Neposkvrněného početí Panny Marie vstupujeme v těchto dnech do podmanivé atmosféry bezprostředních příprav na svátek narození Páně. V dnešní konzumní společnosti toto období bohužel postihuje jakési komerční „znečištění“, které může ohrozit ryziho ducha těchto příprav vyznačujícího se rozjímáním, střídmostí a radostí, ne však vnější, nýbrž vnitřní. Je tedy dílem Prozřetelnosti, že jakousi vstupní branou k Vánocům je svátek Té, která je Matkou Ježíše a která nás lépe než kdokoli jiný může vést k tomu, abychom poznávali, milovali a uctívali Božího Syna, jenž se stal člověkem. Dovolme tedy, aby nás doprovázela, ať vedeni její láskou, s upřímným srdcem a otevřeností ducha jsme připraveni poznat v betlémském Dítěti Božího Syna, který přišel na zem, aby nás vykoupil.

Spojme se s Ní v modlitbě a přijímejme opakovanou výzvu, s níž se na nás obrací adventní liturgie, zůstaňme v očekávání, v očekávání bdělém a radostném, protože Pán nebude otálet, přijde, aby osvobodil svůj lid od hříchu.

V mnoha rodinách se podle půvabné letité tradice začíná hned po svátku Neposkvrněné stavět Betlém, díky němuž spolu s P. Marií takřka znovu prožíváme ony dny plné dychtivého očekávání, jež předcházely Ježíšovu narození. Tím, že si doma postavíme Betlém, můžeme jednoduše, ale účinně zprostředkovat víru našim dětem a přenést ji na ně. Betlém nám pomáhá rozjímat nad tajemstvím lásky Boha, který se zjevil v chudobě a prostotě betlémské jeskyně. Svatý František z Assisi byl tak uchváten tajemstvím Vtělení, že jej chtěl v Grecciu znovu přiblížit živým Betlémem, a tak se stal zakladatelem dlouhé lidové tradice, jež si dodnes uchovává svou hodnotu v hlásání evangelia. Betlém nám totiž může pomoci pochopit tajemství opravdových Vánoc, protože mluví o pokoře a milosrdné dobrotě Krista, který „byl bohatý, ale pro vás se stal chudým“ (2 Kor 8, 9). Chudoba obohacuje ty, kdo ji přijmou, a Vánoce přinášejí radost a pokoj těm, kdo jako betlémští pastýři naslouchají slovům anděla: „Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí“ (Lk 2,12). Toto zůstává znamením i pro nás, muže a ženy začátku třetího tisíciletí. Jiné Vánoce nejsou.

Tak, jak to dělával námi milovaný Jan Pavel II., zakrátko posvětim sošky Ježíška, které pak římské děti uloží do jesliček ve svých domovech. Tímto aktem bych chtěl poprosit Pána o pomoc, aby se všechny křesťanské rodiny připravovaly slavit nadcházející vánoční svátky s vírou. Kéž nám P. Maria pomáhá vstoupit do Vánoc v pravém duchu.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 18. – 26. prosince 2005

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 18. prosince	4. NEDELE ADVENTNÍ „O ADONAI“ (Ó, PANE)	PUSTIMĚŘ 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro J.E. Tomáše kard. Špidlíka
		DRYSICE 9.30	za + Františka SLAVÍKA, manž., děti a ochranu P. Marie
		PODIVICE 11.00	za + Jana POSPÍŠILA, manželku, dceru a syna
		PUSTIMĚŘ 14.00-16.00	SVÁTOST SMÍŘENÍ DVA CIZÍ ZPOVĚDNÍCI
PONDĚLÍ 19. prosince	ÚTERÝ PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O RADIX“ (Ó, Kořeni Jesse)	PUSTIMĚŘ 17.00	za + r. ZBOŘILOVU, VŠETU- LOVU a Boženu ŠKVÁROVOU
ÚTERÝ 20. prosince	ÚTERÝ PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O CLAVIS“ (Ó, Klíči Davidův)	PODIVICE 17.00	za + Josefa BORNERA a zemřelé rodiče
DOPOLEDNE NAVŠTÍVÍM STARÉ A NEMOCNÉ VE FARNOSTECH PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE PODIVICE - OD 16.00: SVÁTOST SMÍŘENÍ – CIZÍ ZPOVĚDNÍK			
STŘEDA 21. prosince	STŘEDA PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O ORIENS“ (Ó, Vycházející)	DRYSICE 17.00	za + rodinu ZAREMBOVU a duše v očistci
ČTVRTEK 22. prosince	ČTVRTEK PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O REX“ (Ó, Králi národů)	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Jenovéfu NAVRÁTI- LOVU, živou a + rodinu
PÁTEK 23. prosince	PÁTEK PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O EMMANUEL“ (Ó, Emanueli)	ROZNÁŠENÍ BETLÉMSKÉHO SVĚTLA v PUSTIMĚŘI, DRYSICÍCH A PODIVICÍCH	
SOBOTA 24. prosince	VIGÍLIE SLAVNOSTI NAROZENÍ PÁNĚ PŮLNOČNÍ MŠE SVATÁ	DRYSICE 22.00	za + Františka ZAKOPALA, manželku a děti
		PUSTIMĚŘ 24.00	za + Josefa VLČE a tři bratry
NEDELE 25. prosince	SLAVNOST NAROZENÍ PÁNĚ 12.00: „URBI ET ORBI“ /ČT I/ POŽEHNÁNÍ SVATÉHO OTCE	PODIVICE 7.30	za + Annu LANGEROVOU
		DRYSICE 9.00	za + P. Jana ZAKOPALA a P. Josefa HRAZDILA
		PUSTIMĚŘ 10.30	za + Rudolfa POSPÍŠILA, rodiče a dva bratry
PONDĚLÍ 26. prosince	SVÁTEK SV. ŠTĚPÁNA PRVOMUČEDNÍKA	PUSTIMĚŘ 8.00	za +r. ŠKOLAŘOVU, LUSKO- VU, ADAMCOVU a živou rod.
		DRYSICE 9.30	za + P. Jana ZAKOPALA a sourozence
		PODIVICE 11.00	za + Theodora MARÁKA a Boží pomoc pro živou rodinu

FARNÍ INFORMÁTOR, XI. ročník, týdeník farností PUSTIMĚŘ, RYSICE, PODIVICE (zázn. 517356351, mobil: 723593106, josef.benicek@tiscali.cz). Vychází každou neděli díky Božimu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neb bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o.; tisk 1ks=10,-Kč. Ve formátu pdf na www.pustimer.cz.